

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

749. MEDDELELSE

8. APRIL 1965

A. Forsøgsresultater

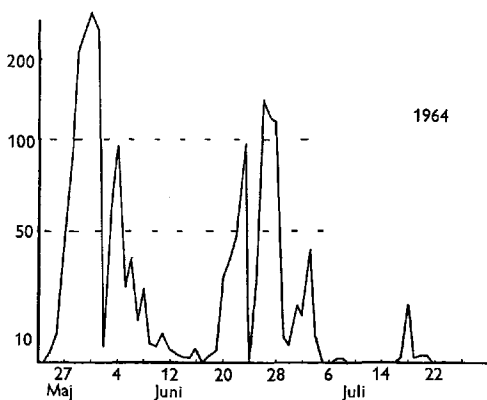
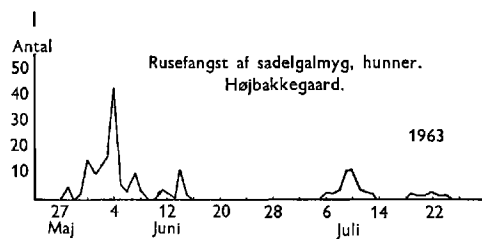
Forsøg med bekæmpelse af sadelgalmyggen (*Haplodiplosis equestris* Wagner)

Igennem de sidste tre år har denne galmyg anrettet skade i byg- og hvedemarker (især vårhvede) i stadig større områder af landet, og den findes nu almindeligt de fleste steder på Øerne og i flere egne af Østjylland. Man kan ikke se bort fra, at denne myg vil vise sig skadelig i endnu flere områder, hvor der er betingelser for dens opformering, d.v.s. svær jord med ret ensidig korn dyrkning. — De fleste skader er opstået, hvor byg eller hvede dyrkes to eller flere år i træk.

Biologi

De i jorden overvintrede larver forpupper sig om foråret, og myggene klækkes, når temperaturen i jordoverfladen når ca. 18°C, det vil normalt sige i sidste halvdel af maj. Flyvetiden er undersøgt ved hjælp af luftruser opstillet bl.a. ved Taastrup i 1963 og 1964, og det viste grafiske eksempel er typisk for disse fangster.

Flyvningen nåede begge år et højdepunkt omkring 1. juni, hvor de klødsede, ca. ½ cm lange, rødlige hunner kunne iagttages i færd med æglægningen, dels på kornplanter og dels på græsser, hvoraf kvik var særlig foretrukket. — Æggene lægges fortrinsvis på oversiden af de øverste blade og i reglen i striber ved siden af hinanden, så der fremkommer en rødbrun, rustlignende plet. — Efter ca. 10 dages forløb klækkes æggene, og de små larver kryber ned ad bladpladen og videre ind i skeden. Her anbringer de sig på det

bløde strå, gerne tæt over knæet, og forårsager efterhånden dannelse af galler, der i løbet af nogle dage får form som små sadler. Er der mange larver til stede i et strå, kan sårene flyde sammen til ujævne knuder, der får skeden til at bule ud. Senere knækker strået ofte, og i fugtigt vejr kan svampeangreb sætte ind og få strået til at rådne omkring sårene.

I løbet af de første 2-3 uger skifter larverne farve fra brunlig til hvid og derpå stadig kraftigere rød med det mørke tarmindehold synligt gennem huden. Længden bliver efterhånden ca. $\frac{1}{2}$ cm. — Kort før høst forlader de fleste larver stråene og går i jorden, hvor de overvintrer i få cm's dybde.

Hårdt angrebne marker kan hen i juli se ud, som var de slået ned af haglstorm, med mange strå knækket over det 2. eller 3. øverste knæ og aksene hængende mod jorden. Hos byg og vinterhvede hæmmes aksdannelsen kun i mindre grad, men hos vårhvede kan både antallet og størrelsen af kærnerne nedsættes betydeligt, lige- som strå længden reduceres.

Myggen er en meget dårlig flyver, og derfor bevæger den sig kun ret få meter fra klækkestedet, inden den søger at lægge sine æg. Findes der ingen kornplanter i nærheden, vil den benytte sig af forskellige græsser, først og fremmest kvik hvis blade kan blive helt dækket af de rødlig-

æg. Grænser arealet, der er befængt med sadelgalmyg, op til en kornmark, vil denne blive stærkt angrebet i randen, men kun i ubetydelig grad blot et lille stykke inde.

Forsøg med bekæmpelse

I 1963 anlagdes af Statens plantepatologiske Forsøg orienterende forsøg med sprøjtning mod sadelgalmyggene. I de første forsøg gjaldt det om at finde et egnet middel — i de senere det rette tidspunkt.

Det skal fremhæves, at forsøgsarealet ved Ishøj i 1963 blev stærkt angrebet af bladlus fra midten af juni, så det er kun den tidlige sprøjtning, man må regne med ved bedømmelsen af sadelgalmyggens skade.

Forsøgene i 1964 blev anlagt af Statens plantepatologiske Forsøg til dels i samarbejde med lokale konsulenter. Der sprøjtedes overalt med motorsprøjte; 1,5 kg 35 pct. parathion sprøjtemiddel i 200-300 liter vand pr. ha.

I. Forsøg 1963: Tabel 1. Forsøg i byg på »Højbakkegaard« ved Taastrup 10/6

4 forsøgsled med 3 fællesparceller

	% strå m. larver 19/7	Antal sad- ler pr. an- grebne strå	hkg kærne pr. ha udbytte	merudbytte	1000- korns- vægt
a. Ubehandlet.....	52,0	11,5	32,5		37,9
b. 1,5 kg 35 pct. parathion/ha	10,5	5,1	38,6	6,1	39,4
c. 4,0 kg 25 pct. DDT/ha....	31,0	5,5	31,8	÷0,7	41,7
d. 3,0 kg 25 pct. DDT/ha + 1,0 kg parathion/ha.....	9,8	4,5	37,3	4,8	39,0

Tabel 2. Forsøg i byg på »Nordmarksgaard« ved Ishøj. 4 forsøgsled med 2 fællesparceller sprøjtet med 3,0 kg 25 pct. DDT sprøjtemiddel + 1,0 kg 35 pct. parathion sprøjtemiddel

	% strå med lar- ver 19/7	hkg kærne/ha udbytte	merudbytte	1000- korn vægt
a. Ubehandlet.....	19,0	33,6		31,5
b. Sprøjtning 11/6.....	2,7	36,1	2,5	30,8
c. » 11/6 + 18/6.....	1,5	42,1	8,5	30,8
d. » 18/6.....	0	42,6	9,0	30,7

II. Forsøg 1964: Tabel 3. Forsøg med byg på »Højbakkegaard«, 4 forsøgsled med 3 fællesparceller

	% strå med lar- ver 27/6	Sadler pr. anгр. strå	hkg kærne/ha udbytte	merudbytte	1000- korn vægt
a. Ubehandlet.....	81	6,5	51,1		44,2
b. Sprøjtning 9/6.....	5	1,5	54,6	3,5	44,7
c. » 9/6+19/6 ...	4	1,1	53,0	1,9	44,8
d. » 19/6.....	42	3,0	53,0	1,9	44,4

Tabel 4. Forsøg i byg på »Hellerup« på Fyn, 4 forsøgsled med 3 fællesparceller

	hkg kærne/ha udbytte	merudbytte	% vand i kærne	Karak- ter*) for knæk- kede strå
a. Ubehandlet.....	36,6		27,0	8
b. Sprøjtning 12/6.....	46,1	9,5	23,5	3
c. » 12/6+22/6.....	46,9	10,3	23,0	3
d. » 22/6.....	36,4	÷0,2	27,0	8

*) Skalaen går fra 0 = ingen knækkede strå til 10 = alle strå knækkede.

Tabel 5. Forsøg i vårhvede på »Kongsdal« ved Mørkøv, 4 forsøgsled med 4 fællesparceller

	% strå m. lar- ver 23/7	Sadler pr. anгр. strå	hkg kærne/ha udbytte	merudbytte	1000- korn vægt
a. Ubehandlet.....	10,7	5,0	42,7		32,6
b. Sprøjtning 5/6.....	1,7	1,5	45,7	3,0	33,1
c. » 5/6+15/6 ...	0	0	45,5	2,8	33,2
d. » 15/6.....	0,7	1,0	45,1	2,4	33,6

Vejledning for praksis

Det fremgår af det foregående, at man må vise forsigtighed ved dyrkning af byg og hvede, og at man her må være forberedt på at foretage en direkte bekæmpelse.

Resultaterne viser, at sprøjtning med parathion (1,5 kg 35 pct. sprøjttemiddel pr. ha) ved ægklækning er det fordelagtigste. En enkelt sprøjtning på dette tidspunkt er tilstrækkelig, idet parathion virker dræbende, ikke blot på de nyklækkede larver, men også på æggene. — Ved senere sprøjtning rammer man ikke alle larverne, der er gået

ned i skeden, og desuden forårsages der en del køreskade i kornet.

Der bliver udsendt sprøjtevarsel fra Statens plantepatologiske Forsøg, når det skønnes påkrævet. — Det beror så på et skøn i hvert enkelt tilfælde, om en sprøjtning i byg eller hvede kan betale sig. — Men såfremt ca. halvdelen af planterne i en mark er belagt med omkring 10 æg eller derover pr. plante, bør der snarest foretages bekæmpelse. — Desuden må der tages hensyn til planternes udviklingstrin, idet de tidlige angreb er de farligste.